

SIUMUT
INATSISARTUT

06. juli 2015

Inatsisartut suleriaasianni § 37 naapertorlugu matumuuna apeqqutit imaattut Naalackersuisunut saqqummiutissavakka:

Apeqqutit:

1. Naalackersuisut qanoq pilersaaruteqarpat uku namminersortunngorsarnerni pillugit, internetsi, kabelikkut silaannakkoortorlu. Tassanilu illoqarfiit sorliit namminersortut unammillerfiginiarpaat imaluunniit namminersortut illoqarfinni sorlerni unammillerusunerlutik namminneq aalajangertassavaat?
2. Ilumoorpaa telekkut attaveqaatit Kalaallit Nunaanni imatut aaqqisuussaasoq, internetikkut attaveqaatit (adsl il.il.) mobilip isertitaaniik taperneqartartut, pissutaalluni internetsi amigartoorutaalluni ingerlammat?
3. Apeqqut 2-mut akissut aappiuppat, taava Naalackersuisut ima ilisimappat, internetsimik niuffaffik taperneqarnissaminik mobilimik unammillerfiusumiik pisariaqartittisoq. Imaalluni nioqqutissaq amigartoorutaasoq namminersortunngorsassallugu aalajangersimallutik?
4. Apeqqut 2-mut akissut aappiuppat Naalackersuisut sukumiisumik ullutsinnut pissutsinik naapertuuttumik misissueqqaarsimanerlutik innuttaasunut Telepost Greenlandimullu sunniutissai pillugit, internet namminersortunngorsanerani, kiisalu kingusinnerusukkut mobilikkut attaveqaatit namminersortunngorsanerani, ima isumaqassappat mobilimik atuinermi isertitaqarsinnaajunnaarnera, internetsimut tapiisarnerit ingerlassinnaajunnaarlugit? Ima kinguneqarsinnaanngilaa internet akisoreertigisoq, akitsorujunnerusinnaasoq, sualummik illoqarfinnut minnerusunut avinngarusimasunullu?
5. Apeqqut 2-mut akissut aappiuppat, naatsorsuutigineqartariaqassanerluni, attaveqaatitigut unammillerfiusoq namminersortuuffimmi internetsi (adsl il.il.), mobilikkut attaveqaatit isertitaaniik taperneqarsinnaajunnaarneri, akillu akiviusut atorneqartussanngorlutik, taava inuiaqatigiinnut, taamaalilluni innuttaasunut internetsillu mobilillu akianut qanoq kinguneqassava tamanna?
6. Namminersorluni inuussutissarsiortoq Nuummiinnaq unammillersinnaava piomaguni, taavalu inuiaqatigiit pigisaat Telepost Greenland A/S nunarput tamakkerlu kiffartuussisussaataalluni, tassalu avannaani Qaanaamiit nunaqarfii ilanngullugit, kujataani Nanortalik nunaqarfiilu tikillugit, kiisalu nunatta kangiani illoqarfiit nunaqarfiillu?
7. Namminersortunngorsaaneq telekkut attaveqaatinik piviusunngorpat/piviusunngussappat:
 - a. akit qanoq inissinneqassappat?

b. tassa illoqarfinni unammiffiusuni kiisalu illoqarfinni nunaqarfinnilu unammillerfiunngittuni?

8. Naalakkersuisut qinnuigissavakka ilisimateqqullunga Telepost Greenland A/S ukunani nioqqutini iluanaaruteqarnerseq, adsl aamma mpls atorlugit internetsimut attaveqaatit, ukunani sumiiffinni illoqarfiit immap naqqatigut kabelikkut attavillit, illoqarfiit nunaqarfiillu sakkortusaaviit atorlugit attavillit kiisalu illoqarfiit satellit atorlugu attavillit.
9. Naalakkersuisut ullutsinnut pissutsinut naapertuuttumik misissuini-kuunerlutik, telekkut attaveqaatinik unammilleqatigiinneq pillugu sussanersaq tikkuussisumik, namminersortunngorsaaneq piviusunngoreerpat/piviusunngussappat?
10. Apeqqut 9-mut akissut aappiuppat, taava sunniutissai qanoq ilima-gineqarpat, tassani ilanngullugu illoqarfiit nunaqarfiillu akikinnermik internetsimut attaveqaateqalissanersut?
11. Namminersortunngorsaaneermut Naalakkersuisut politikkerivaat attaveqaatitigut atortut Telepost Greenland A/S-p pigissagai ingerlallugillu, taava attaveqaatit/nioqqutissat attuumassuteqartut, soorlu adsl mpls-ilu namminersortunngorsarneqassasut. Naalakkersuisut misissuini-kuunerlutik taamannak aqqissuussinerup kingunissai telekkut attaveqaatit nioqquteqarfiani, ilanngullugu illoqarfiit aningerit, illoqarfiit minnerit kiisalu nunaqarfiit avinngarusimasullu telekkut attaveqaatitigut akii, aningaasaliisarnissamullu piumasaqaatit?
12. Ineqarnermut Attaveqarnermullu Naalakkersuisup Knud Kristiansen-ip apriliimi 2015 KNR tv-kkut Qulaarpaami neriorsuutigaa mobilikkut attaveqaatit namminersortunngorsannginnerini misissuisoqaaqassasooq (analyseI.
 - a. Tamanna suliaq aallartereernerluni, taamaassappat qaqagu naammassissava.
 - b. Suliaq aallartereersimanngippat, qaqugu aallartissava taavalu qaqugu naammassinissaa naatsorsuutaava?
13. Apeqqut 9-mut akissut naamiuppat, qanoq ilillutik Naalakkersuisut ilisimavaat akit adsl aammalu mpls internetsimut apparnissaat, ukunani illoqarfiit immap naqqatigut attavillit, sakkortusaavikkut attavillit kiisalu satellittikkut attavillit pillugit?
14. Internetsikkut mobilikkullu attaveqaatit namminersortunngortinneqassappata, Naalakkersuisut misissuini-kuunerlutik qanoq ukununnga sunniuteqassanersooq: aningaasanik attartornikkut Telepost Greenland-ip aningaasaliinissaanut, pilersaarutaanullu Aasiaat tikillugu immap naqqatigut attaveqalernissaq illoqarfinnilu aalajangersimasuni sakkortusaavinnik nutarterinissamut annertusaanisamullu?

15. Apeqqut 14-mut akissut aappiuppat, aningaasanik atukkiisartut atukkiuumassusaanut qanoq sunniuteqassava? Ilaatigut misissorneqarsimanerluni ukiut 5-10 siumut aningaasaliiffissanik aserfallattaalinnissanillu ilimagineqarsinnaasut Telepost Greenlandip pisariaqartissagaa, aningaasaliisariaqarnerit makku kingunerisaanik internetsimik atuinerup annertusiartupiloorneranik, <http://aua.gl/kl/Manna-pillugu/Presserum/Paasissutissat/2015/Brug-af-Internet-vokser-kraftigt>, atuisut atueriaasiata allanngoriartorneranik, taamatuttaaq teknologi Telepost Greenlandip atortuutaani pisoqalisoq imaluunniit atortut aserfallattut taasertariaqartut?
16. Apeqqut 14-mut akissut naamiuppat, tamanna aningaasanik atorniar-tarfiit aningaasaleerusussusaannut annertusaanissamut pilersaarutaa-sunut sunniuteqassava?
17. Assersuutigalugu; telekkut attaveqaatit tamakkiisumik namminersortunngorsarneqarpata, Telepost Greenlandip iluanaarutaa millissavaa? Taamaassappat qanoq aningaasanut inatsimmi Telepost Greenlandip iluanaarutaaniit agguagarsiaaneersut matussuserneqartassappat, qanoq siunissami aningaasaliinerit annertusaanermut, aserfallattaaliiner-mut soorluttaaqaq teknologi pisoqalisumut taarsersuinerit aningaasaler-sorneqartassappat?
18. Ilumoorpa maannakkut internetsikkut mobilikkullu attaveqaatit namminersortunngorsarneqarnerat toqqammaveqartoq nalunaarusi-ami ukiut 15-it missaani pisoqaassuseqartumi? Imaappoq immap naq-qatigut kabelikkut Kalaallit Nunaat attaveqaateqanngikkallarmat, netflix-eqanngikkallarmat, 4G-qanngikkallarmat taamatuttaaq kiffar-tuussinerit pissutsillu ilaatinneqarsimasinnaanngitsut taamani taava misissuinermi ilaatinneqanngitsut?

(Inatsisartuni ilaasortaqa Jens-Erik Kirkegaard, Siumut)

Tunngavilersuut:

Aalajangiinerit, pisinnaatillugit, ilisimasat toqqammavigineqartariaqartut, isumaqarpunga.

Oqartariaqarpunga maannakkut takujuminaatsikkakku suut atuisut pissarsiarissagaat, telekkut attaveqaatit namminersortunngorsarneqarpata.

Telekkut attaveqaatinut akit qimerlooraanni tapeeqatigiinnerit annertuumik atuupput attaveqaatit/nioqqutissat akornanni aammalu nunatta killeqarfiata iluani.

Kalaallit Nunaanni oqaluttuarisaaneq qiviaraanni akit nammaqatigiinnermik aallavillit atuussimapput, sulilu atuullutik soorluttaaqaq aalajangerneqarsimasoq, teknologi assigiippat, inuit najugaqartut attaveqaateqarnikkut aaqqissuussinermi akisoorujus-suarmit, akikinnerusumeersuniit akiliinerussanngitsut.

Naattumik oqaatigalugu nammaqatigiinneq pingaartinneqarnerusimavoq Kalaallit Nunaanni, tamannalu pissutaavoq innuttaasut annertuumik attaveqaatitigut atugarissaarnerannut.

Allaanginnami pisortat, Naalakkersuisut, nunani allani minnerpaaffiusarteq una; naatsorsuusiorneq misissuinerlu telekkut attaveqaatit nutaamik aqqissuunnerata nammaqatigiinnermut innuttaasunullu kingunissai ingerlatissallugu qinersimangikkat. Ima isikkoqalerluni namminersortunngorsaaneq pingaarnerusooq, Telepost Greenlandip iluanaarutaanut oqallisigeqqaarneraniik misissuiffigeqqaarneraniillu qanoq kinguneqassanersoq, attaveqaatit assigiinngitsut tapeqatigiittarnerata unit-sinnerata kingunissai, qanoq nammaqatigiinnermut innuttaasunullu sunniteqassava.

Taamatuttaaq oqaatigisariaqarpoq nutaarsiassaqartitsivinniik ikiorneqarluartumik politikkerit ilaanniit ilimasunneq, atuisullu ilaanniit paatsuugassaannqilaq, tassalu internet akikinnek takkutilersoq. Imaassinnaavoq illoqarfiit ilaanni aallaqqaammut aamma akit appariartulissammata. Kisianni naatsorsuusiortoqartinnagu misissueqqaartoqartinnagulu oqaatigiuminaatsorujussuavoq, pissutigalugu aaliangersakkat ilisimasanik toqqammaveqarpasinngimmata.

Ernummatigaara atuisut sukumiisumik nassuiaatinik sasaavigineqanngimmata naatsorsuusianik misissueqqaarnernilluunniit arlaannut tikkuussisumik piffissaq qaninnerusooq ungasinnerusorlu pillugu suut pissarsiarissallugit ilimagissaneraat.

Immitsinnut aperisariaqannginnerluta; *namminersortunngorsaaneq piviusorsiorner-soq nunami Kalaallit Nunaattut ittumi? Immitsinnut uupakaatiinnannginnerluta isumaqarutta unammillerfimmi toqqaammvissamik naammattumik peqarteq inuit 56.000-iinnaat akornanni, pisisartullu suli ikinnerit, siaruarsimasut nunami ima annertugisumi Danmarkip avannaannit Skagen-imi Afrikap avannaanut isorartus-susilimmi?*

Nalunngilarput namminersunngortorsaaneq akit piviusunik aallaaveqarniarthoq, unammisut tamarmik naligiimmik inissisimmaniassammata.

Sooq apeqqutit qulaaniittut maannakkut apeqqutigissappat?

Pissutigalugu:

Siullermik: nalunnginnatsigu telekkut attaveqaatit nammaqatigiinnermik toqqammaveqartut, taamaasilluni akit piviusut atuutinneqaratik; imaappoq tamatta tapeeqa-taasarpuqut avannaarsuani Qaanaamiit kujataani Nanortalimmut, mobilikkut internetsikkullu attaveqarsinnaasut akit akissaqartikkumallugit.

Qanorli sumiiffinni taakkunani akit piviusut akilertaraluarpatigit. Akit appassagaluarnerlutik immaqaluunniit qaffassagaluarnerlutik nammaqatigiinneq atorunnaar-tuuppat?

Tamanna akissutissaqartinnqilarput.

Ersernerluppoq inuiaqatigiit taamaalillunilu innuttaasut suna pissarsiarissaneraat; piffissaq qaninnerusooq ungasinnerusorlu eqqarsaatigalugit, tasaanerluni kiffartuus-sinermi isumaqatigiissuut, soorlu Air Greenlandimut avinngarusimasuni atuuttoq.

Taamaassappat apeqqutit tullia tassaassaaq; aningaasanut inatsimmi telekkut attaveqaatinut kiffartuussinermut isumaqatigiissummi inissaqarpaa/akissaqarpu-gut? Imaaratarsinnaanerluni telekkut susassaqarfik nunatta karsianut agguagassanik pissarsiffiusartumiit kiffartuussinermik isumaqatigiisuummik pisariaqartitsilersus-saq?

Apeqquterpassuit suli akissutissaqanngitsut amerlapput, taamaattumik aalajangikkat ilisimasanik toqqammaveqarnissaat pingaaruteqarpoq, telekkut attaveqaatit namminersortunngorsarnikut kingumut nammaqatigiinnermut uterteqqinnissaat ajornartorjuussaammat, taamaasappammi namminersorlutik inuussutissarsiortut milliunilikkaanik taarsiiffigeqqulernissaat ilimanaateqarmat immaqaluunniit Namminersorlutik Oqartussat eqqartussivikkut suliassanngortinneqarsinnaanerat aarleqqutaasinnaammat.

Eqqarsaatigiuk, immaqaa soorlu Kalaallit Nunaattut ittumi nunami sulasaaqarfiit ilaat namminersortunngorsarneqarsinnaanngillat, kisianni susassaqarfiit ilaat allatut ajornartumik kisermaassilluni ingerlasariaqartut suna tamarmi nammaqatigiissap-pat.

Apeqquteqaatima ullut suliffiusut qulit qaangiutsinnagit akineqarnissaat kissaati-gaara.